N°. 199. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

ZATURDAG 14 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . .
Voor de overige steden des Rijks . . . . . .

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Het April-Ministerie.

III.

Toen wij het tweede artikel onder bovenstaand opschrift voltooid hadden, meenden wij onze taak, vooreerst, ten einde gebragt te hebben. Zij strekte toch, om aan te toonen, dat het April-Ministerie ineen zakte, nadat het was bijeengebragt niet uit overeenkomst van beginselen omtrent het bestuur van het Rijk, maar door homogeneïteit in persoonlijke antipathiën. Voorts wezen wij, met al den ernst, door het onderwerp geëischt, op de gewigtige tijden, waarin wij leven, en op de bezorgdheid, die het welzijn van het dierbare Vaderland ons baarde, wanneer wij gade sloegen op wat wijze twee hoofddepartementen van algemeen bestuur waren bezet en hoe met een onzer meest gewigtige diplomatieke zendingen niet was belast geworden de bekwaamste; maar een man, die, vreemd aan alle diplomatieke kennis, maar, om zijne houding sedert April *hier* in het Ministérie niet meer te handhaven, eenige schadeloosstelling scheen te moeten ontvangen voor de opoffering zijner antecedenten.

Hetgeen de *Staats-courant* van heden ons mededeelt, verpligt ons, een *derden*, niet minder ernstigen blik te slaan op het April-Ministerie en op de handelingen van den man, die geacht mag worden de geheele Regering uit te maken. Zoo het kamerlid, den heer VAN RAPPARD, ooit den lust weer mogt bekruipen, in zijne na-redevoeringen aardigheden uit het politieblad der Residentie over te nemen, wij zouden hem in overweging geven, om op den heer VAN HALL — met wat meer regt dan op den heer THORBECKE — nu eens de toepassing te maken van het bekende *homogeen-Ministerie*.

Zeven dagen heeft de heer VAN DOORN uitsluitend de portefeuille van Hervormde Eeredienst vastgehouden; en op den achtsten dag liet hij haar vallen. De anti-revolutionnaire partij zou daaruit welligt eene bijbelsche vergelijking kunnen compileren. Na ontslagen te zijn als Minister van Finantiën, onder dankbetuiging voor de gewigtige *in die betrekking* bewezen diensten, doch waarvan niemand in den Lande het allerkleinste bewijsje heeft gezien, schijnt den heer VAN DOORN zelfs de portefeuille van Hervormde Eeredienst — die, volgens een bevoegd beoordeelaar, dagelijks *geen uur* werks opleveren *kan* — al te zwaar te zijn geweest. Of zou de *Kerkelijke Courant* goed zijn ingelicht geweest, toen zij verzekerde, dat de heer VAN DOORN „opzag tegen de toepassing, of nog „liever de uitsluitende toepassing der Wet op de Kerk-„genootschappen?„ De toepassing, dunkt ons, van die „wet, [illegible] „kan *hem* niet moeijelijk zijn gevallen [illegible] tot stand brengen, en dus alle-[illegible] strekking daarvan?

De aftreding van den heer VAN DOORN, als Minister, gaat echter met eene handeling gepaard, die algemeene afkeuring in het land zal ondervinden en waarvoor de Minister van Financien, de heer VAN HALL, onder wiens werkkring de handeling valt, zich verantwoordelijk heeft gesteld. De heer VAN DOORN is benoemd tot *lid van den Raad van State!!!*

Zoo de heer VAN HALL nachten achtereen had gepeinsd op eèn middel, om de Natie dan toch *zonneklaar* te overtuigen, dat het April-Ministerie is van „de tegenovergestelde rigting,„ hij had geen beter middel kunnen uitdenken. De posten worden begeven niet naar verdienste, niet naar de behoefte, die aan hunne vervulling bestaat; maar naar gelang er aanleiding of gelegenheid gevonden wordt, om vrienden van dienst te zijn. Op nieuw is het tijdvak der familie-regering geopend, voor zoo veel de instellingen der Grondwet dit maar eenigzins gedoogen.

Sedert jaren heeft men gewacht op de, door art. 71 [illegible] Grondwet gevorderde, wet omtrent de zamenstelling [illegible] bevoegdheid van den Raad van State. De vele [illegible] werkzaamheden van dringender aard hebben tot dus ver belet, dat die wet tot stand kwam. Intusschen heeft het vorig Ministerie — in afwachting, dat over de zamenstelling van dit Staatsligchaam bij de wet zou worden beslist — ook op aandrang van de beide Kamers der Staten-Generaal, het personeel van den Staatsraad niet aangevuld. Wel werd op de begrootingen het cijfer van *f* 60.000 voor *twaalf* leden van den Raad van State uitgetrokken; maar nimmer werd meer dan *f* 35.000 voor *zeven* leden uitgegeven. Van hetzelfde gevoelen is, ook nog in December jl., de tegenwoordige Regering in het algemeen, en de heer VAN DOORN in het bijzonder geweest. Bij den toelichtenden staat van het IIde hoofdstuk der Staatsbegrooting, leest men letterlijk het volgende: „In de laatst-„voorgaande jaren is voor de tractementen van de „leden van den Raad van State steeds het cijfer van „*f* 60.000 in de raming der begrooting van Staats-„uitgaven uitgetrokken; de Regering heeft, altijd met „het oog op het 3de addit. art. der Grondwet, gemeend „ook ditmaal een gelijk bedrag te moeten ramen; „doch *onder herhaling* van de destijds (door het vorige „Ministerie) gegeven verzekering, *dat van die som geen „ander gebruik zal worden gemaakt, dan voor* HET BE-„LANG VAN 'S RIJKS DIENST *onvermijdelijk zal wezen.*„

Alleen dán, alzoo, zou ook de *tegenwoordige Regering* gebruik maken van de gelden, die slechts pro forma op de begrooting staan uitgetrokken, wanneer het *onvermijdelijk* zou zijn in het belang *van 's Rijks dienst?*

De vorige Regering legde dezelfde verklaring af; zij heeft daaraan gestand gedaan en aan geen harer vrienden of aftredende ambtgenooten eene betrekking weggeschonken van *f* 5000 's jaars, onder voorwendsel, dat *het belang van 's Rijks dienst* dat *onvermijdelijk* eischte.

Wat doet de heer VAN HALL?

Den heer LIGHTENVELT begiftigt hij met de, voor het Vaderland zoo hoogt belangrijke ambassade te Parijs; en den heer VAN DOORN plaatst hij in den Raad van State, nadat die heer zijne ongeschiktheid als Minister heeft aan den dag gelegd.

Welk belang van 's Rijks dienst maakt het *onvermijdelijk*, dat de Raad van State, sedert 1848, uit *zeven* personen bestaande, thans uit *acht* moet bestaan? *Welk* belang van 's Rijks dienst maakt het *onvermijdelijk*, dat de heer VAN DOORN het achtste lid van den Raad van State moest worden? In *welk* vak zelfs heeft de heer VAN DOORN zoodanige bekwaamheden getoond, dat hij geacht kan worden in den Raad van State van nut te kunnen zijn?

Is het *eeredienst;* zijn het de *financiën?*

Eene ministriële Courant heeft dezer dagen bekend gemaakt, dat de overige Ministers meenden, dat de tijd dáár was, om tot vermindering van belastingen over te gaan; de heer VAN DOORN wilde daarvan niets weten; hij verzette zich daartegen en nam zijn ontslag. Hoe kan dan de heer VAN HALL den Raad van State op hetzelfde oogenblik gaan versterken met een persoon, dien hij vooraf weet, dat elk ontwerp tot belasting-vermindering in dien Raad ten krachtigste zal bestrijden?

Men bekenne het, dat thans een zonderling spel wordt gespeeld. Men bekenne, dat men den tijd der groote-heeren-regering op nieuw wil invoeren, en dat het *achtste* lid van den Raad van State de eerste inwijding tot die „tegenovergestelde rigting„ is.

Deze benoeming zal op nieuw de oogen der Natie doen openen. De Raad van State heeft tot dus *f* 35,000 gekost; thans zal hij kosten *f* 40.000; en naarmate de vrijwillige of gedwongene desertie van het April-Ministerie zal toenemen, zal welligt de laatste penning der *f* 60,000, waarvan *f* 25,000 sedert 1848 jaarlijks werden bespaard, worden uitgegeven!

En *deze* benoeming „*onvermijdelijk* in het belang *van 's Rijks dienst*„ geldt ten aanzien van een man, wiens krachten bij elk onderdeel van den [illegible] die hem werd [illegible] schieten; en die nu geroepen wordt [illegible] *vóór te lichten*, waarvan hij niet langer deel *kon* uitmaken!

Wat de benoeming van den ridder VAN RAPPARD, directeur van het kabinet des Konings, tot Minister voor de Hervormde Eeredienst, ons belooft ten aanzien van de rigting, welke, naar mate van de meerdere wijzigingen in het April-Ministerie, al meer en meer openbaar wordt, dat behoeven wij wel niet in het breede te ontwikkelen. De naam VAN RAPPARD zegt genoeg. Naar het schijnt heeft de heer VAN HALL haast, om de gordijn weg te trekken, die hij door het programma van 26 April, voor *zijne bedoelingen* met de April-beweging heeft opgehangen.

De *Nieuwe Noordbrabander* deelt, in menig opzigt, ons gevoelen, dat de gelijktijdige waarneming door den heer VAN HALL van twee zwaarwigtige portefeuilles, niet alleen *inconsequent* is, maar dat de belangen van het land er door gevaar loopen van, in deze hoogstbelangrijke tijden, niet behartigd te worden gelijk men later welligt, doch te laat zou wenschen dat geschied ware. Zie hier het artikel, dat wel overweging verdient:

De eerste gewaarwording, welke zich bij de verandering in het Ministerie en de benoeming van den heer van Hall tot Minister van Finantiën opdoet, is een gevoel van verwondering, wanneer men zich voor den geest haalt wat door de Regering in de Kamer verklaard is, toen bij gelegenheid der beraadslagingen over Hoofdstukken VI en VII der begrooting de noodzakelijkheid van afzonderlijke Ministers voor de departementen van Eeredienst ter sprake kwam. Onder de argumenten, welke voor die verhooging der uitgaven ten laste der schatkist en der natie, uit welker zuur verdiende penningen zij gevuld moet worden, te berde werden gebragt, behoorde ook dit, dat de werkzaamheden, aan de overige departementen verbonden, te talrijk en te veel omvattend zijn, dan dat de persoon die aan het hoofd daarvan staat zich nog met de zorg en den arbeid van een ander departement zou kunnen belasten.

Immers de heer van Doorn zeide in de zitting van den 5 December ll.: „Ik vertrouw, dat men wel zal inzien, dat een Minister van Finantiën, hoe hij zich ook aangetrokken voelt door de hooge aangelegenheid van hetgeen valt in de attributen van dit departement, toch in zijn eigen werkkring al te zeer met arbeid overladen is, om zich hieraan zoo geheel te kunnen wijden, als hij zelf zoude verlangen en gevoelt dat het van hem gewacht kan worden.„

En onder diezelfde Regering, welke de onmogelijkheid voorstond, dat een zelfde persoon een departement van Eeredienst te gelijk met eén ander departement waarneme, ziet men den heer van Hall niet terugdeinesn zich met de twee zwaarwigtigste portefeuilles belasten, welke eene regering heeft.

Zelfs in gewone en rustige tijden is het departement van Buitenlandsche Zaken van grooten en wijden omvang en vordert zoo veel talent, toeleg en werklust, dat wij verméenen, dat de eer- en heerschzucht, al ware het zelfs van den heer van Hall, daarin alle bevrediging vinden kan; en wat zal het dan wel niet zijn in de hoogst gewigtige en gevaarvolle omstandigheden, welke wij thans beleven? Kan men zich wel voorstellen, dat genoegzame zorg en waakzaamheid kunnen besteed worden, om de dierbare belangen, de eer en de waardigheid des Vaderlands, te handhaven, te beschermen en staande te houden? Wie zal zeggen hoeveel doorzigt en voorzigtigheid in deze tijden gevorderd worden van den man, die aan het hoofd van het departement van Buitenlandsche Zaken staat? En terwijl menig staatsman tegen eene zoo veel omvattende taak, waarvan zooveel af hangt, zou opzien en er voor terugdeinsen, of voorzeker alle moeiten en pogingen zou inspannen, om haar naar waarde te vervullen, en zich jegens het land nuttig en verdienstelijk te maken, schroomt de heer van Hall niet bij den last die als Minister van Buitenlandsche Zaken op zijne schonders rust, nog den [illegible] grooten last te voegen van het beheer van 's rijks [illegible]

Dat de portefeuille van Finantiën steeds [illegible] voor den heer van Hall is geweest, laat zich [illegible] zijne antecedenten zijn daar, om dit op [illegible] zou de eerste gelegenheid, om [illegible] wij hadden maken, dit overtreft onze [illegible] zonder eerst gedacht, dat hij daartoe [illegible] landsche Zaken geenen bekwamen [illegible] heeft het allen schijn vonden te hebben [illegible] en zijne ambtgenooten alsof de [illegible] beschouwd hebben. Of dat wel zeer als zijne [illegible] wij betwijfelen en of de heeren van constitutionneel [illegible] daarmede gediend zullen zijn, zal [illegible] betoog behoeven. Of zou het soms een gevolg [illegible] tegenovergestelde rigting en zou de heer van Hall met [illegible] aanschouwelijk willen maken hetgeen men zoo ten onregte aan den heer Thorbecke ten laste legt? Of zou het voorbeeld van een Thiers, van een Guizot, van een Palmerston de eerzucht van den heer van Hall prikkelen? Of zouden wij in den

heer van Hall de maires du palais moeten zien herleven? De heer van Hall denke evenwel aan het bekende Nederlandsche spreekwoord: *Hoogmoed komt voor den val!*

Wat er van zij, wij blijven volharden in het gevoelen dat wij reeds kort hebben medegedeeld, dat de komst van den heer van Hall aan het departement van Financiën het voorteeken is van eenen of anderen finantiëlen maatregel door de Regering beraamd en waartoe de krachten van den heer van Doorn te kort zouden schieten.

En dit zou geene verwondering behoeven te baren. Na het voorstel der negen en de daarover gehoudene beraadslagingen kan de Regering niet blijven stilzitten. Het doodvonnis is over het accijnsenstelsel op de eerste levensbehoeften onherroepelijk uitgesproken en aan de uitvoering van dat vonnis moet de hand gelegd worden, niet door eenen plotselingen en algeheelen ommekeer, maar langzamerhand, met voorzigtigheid en beleid. De natie is door de behandeling van dat voorstel zoodanig ingelicht en overtuigd, dat eene Regering, die halstarrig zou blijven weigeren veranderingen en verbeteringen in het belastingstelsel te brengen, de dagen van haar verder bestaan ligt zou kunnen tellen.

Wij gelooven alzoo te mogen onderstellen, dat deze overtuiging ook tot op de Regering is overgegaan en dat de heer van Hall alleen daarom aan het hoofd van het Ministerie van Finantiën is geplaatst, om de noodige voorstellen en wets-ontwerpen tot dat einde voor te bereiden en welligt spoedig aan de wetgevende magt voor te dragen. Geschiedt dit niet, blijft de Regering achterwege in het voldoen aan eene bestaande en algemeen erkende behoefte, dan kan men het als zeker beschouwen, dat zij daartoe door alle wettige middelen, welke der natie ten dienste staan, zal gedwongen worden of dat zij zich verpligt zal zien, de plaats te ruimen voor andere mannen, die deze behoefte beter kennen en bereid zijn, haar te vervullen.

Buitenland.

ENGELAND.

De generaal lord Beresford is den 8 dezer op zijn landgoed Bedgeburypark, in het graafschap Kent, in hoogen ouderdom overleden. In de militaire loopbaan, welke hij reeds ten jare 1785 als vaandrig intrad, heeft hij zich menigmaal in zeer verschillende oorden der wereld onderscheiden. In 1793 woonde hij de inneming van Toulon bij, en daarna die van St. Fiorenza, Bastia en Calvi op Corsica. Tot luitenant-kolonel bevorderd, zeilde hij naar Oost-Indie, en begaf zich van daar, als brigade-kommandant, naar Egypte, waar hij tot op de ontruiming van dat land door de Engelsche troepen bleef. Na krachtige diensten tegen de Iersche opstandelingen bewezen te hebben, begaf kolonel Beresford zich in 1805 naar de Kaap de Goede Hoop en hielp die volkplanting bemagtigen. Van daar werd hij, met eene geringe magt, tot inneming van Buenos Ayres afgezonden. Zulks gelukte; maar na den vijand in het open veld te hebben verslagen, werd hij later genoodzaakt zich over te geven, na zich gedurende drie dagen wanhopend in de stad te hebben verdedigd. Hij had niet meer dan 1200 man ter zijner beschikking, terwijl de vijand tienmaal sterker was. Na eene gevangenschap van zes maanden ontvlugte hij naar Engeland. Naauwelijks aldaar gekomen, droeg men hem eene expeditie naar Madeira op. Van Madeira ging hij naar het schiereiland, kwam kort na den slag bij Vimiera daar aan, ging in 1809 andermaal naar Portugal en aanvaardde het opperbevel over de troepen aldaar, met den rang van maarschalk. Eene reeks van overwinningen volgde, welke met de verdrijving van de Franschen uit genoemd land eindigde. Die verschillende diensten verwierven hem de titels van hertog van Elvas, markies van Campo-Major en graaf Franciso in Portugal, dien van burggraaf Beresford in zijn vaderland, en verschillende ridderorden.

— Gedurende de met 5 Dec. ll. geëindigde 11 maanden zijn in het vereenigd Koningrijk ingeklaard 1377 Nederl. schepen (227 schepen meerder dan gedurende de 11 maanden van 1852), metende 161.826 tonnen. Gedurende dat zelfde tijdvak zijn van daar uitgeklaard 1462 schepen, metende 270,141 tonnen.

— Dat het getal der Kwakers in Engeland aan het afnemen is, blijkt onder anderen hieruit, dat zij tijdens de jongste volkstelling slechts 371, in 1800 nog 413 vergaderplaatsen hadden. Hunne mildheid jegens ongelukkigen blijft echter onveranderd. Ten jare 1847 bragten zij tot leniging van den nood in Ierland ruim 200,000 ponden sterling bijeen.

— Sedert eenigen tijd houdt de oppositie zich bezig met een vraagstuk, dat bij de aanstaande zamenkomst van het Parlement door den heer Roebuck bepaaldelijk zou ter sprake worden gebragt, te weten, de min of meer regtstreeksche deelneming van prins Albert, gemaal der koningin, aan regeringszaken. Men wil dit sedert eenigen tijd, vooral bij de benoeming van officieren, opgemerkt hebben.

FRANKRIJK.

Gedurende het jaar 1852 zijn te Parijs 33,284 kinderen, waaronder 20,858 onechte, geboren, en bovendien 3,032 kinderen levenloos aangegeven. In genoemd jaar stierven in deze hoofdstad 27,890 personen en werden 10,434 huwelijken gesloten.

Blijkens de gedane telling op het einde van 1851 bevatte Parijs toen 1,053 262, Marseille 195.257, Lyon 177,190, Bordeaux 130,927, Rouaan 100.265, Nantes 96,362, Toulouze 94,195, Straatsburg 75,565, Rijssel 75,765 en Toulon 69,474 zielen.

— De keizer heeft aan den heer Ducos, minister van marine, een brief geschreven, waarin hij hem zijn dank betuigt, dat hij van 's rijks hulpbronnen een zoodanig gebruik heeft gemaakt, dat de sterkte der Fransche eskaders elken dag verdubbeld of verdriedubbeld kan worden.

LUXEMBURG.

Na verscheidene nederlagen in de Wetgevende Kamer geleden te hebben, heeft de Regering de sluiting van de zitting uitgesproken. Men onderstelt, dat zij tot eene ontbinding zal overgaan. De sluiting der vergadering is uitgelokt door haren tegenstand ter zake van eene voordragt tot afschaffing van de gemeentewet, die sedert 1848 in werking is.

OOSTENRIJK.

Men schrijft uit Weenen, van 2 Januarij; Het gerucht is in omloop, dat de Keizer eene nota naar St. Petersburg zenden zal, ter bevordering van eene vredelievende oplossing van het Oostersche geschil.

PORTUGAL.

Men meldt uit Lissabon van 6 Januarij, dat de Koning regent in persoon de zitting der Cortes dien dag geopend heeft.

SPANJE.

Volgens een telegraaf ontvangen berigt uit Madrid van den 8 dezer, was de prinses, waarvan de koningin van Spanje weinige dagen te voren bevallen was, overleden.

— Het officieel dagblad van Madrid behelst een besluit der koningin, van 3 dezer, waarbij 25,000 man der ligting van 1854, voor den tijd van 8 jaren, onder de wapenen geroepen worden.

— Brieven uit Havannah van 22 ll. zeggen, dat de Nieuwe gouverneur van Cuba zijn voornemen had te kennen gegeven, om alles te doen wat in zijn vermogen was om het aan land zetten van slaven te verhinderen en om slavenhalers, welke het eiland ontlerden te doen opbrengen.

TURKIJE.

Het bevestigt zich, dat de vereenigde vloten den 3^{e} de Zwarte zee zijn binnengestevend; en wel, volgens sommigen, ten geleide van een Turksch convooi, dat 15,000 man ter versterking van het leger in Azie, te Batoum, zou overbrengen. Dat het waar is, dat de vloten last zouden hebben, allen aanval tegen te gaan, wordt als zeker aangenomen; maar het wordt nog betwijfeld of zij tevens bevel zouden hebben bekomen, om de Russische vloot te beletten de Russische magt in Circassie van versterking te voorzien.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Aan de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingezonden, houdende: vrijdom van inkomende regten voor meststoffen in Nederlandsch Indie; dat wetsontwerp bestaat slechts uit een eenig artikel, luidende aldus: Met wijziging van de daarmede strijdige bepalingen wordt vastgesteld, dat, te rekenen van den dag waarop deze wet in Nederlandsch Indie zal worden afgekondigd, geheele vrijdom van inkomende regten aldaar zal worden toegestaan: voor *guano en andere ten dienste van den landbouw ingevoerde meststoffen.*

Als toelichting tot dit wetsvoorstel, zegt de Minister van Kolonien het volgende:

Toen het Indische Bestuur in het vorige jaar vernam, dat te Canton (in China) een depôt was gevestigd van Peruaansche guano-mest, is eene hoeveelheid van die stof ontboden tot het nemen van proeven op Java, waarvan, vooral voor de indigo-, tabak- en thee-cultuur, eene gunstige uitkomst werd verwacht.

Later is door tusschenkomst van de Nederlandsche Handel-maatschappij guano-mest op Java aangevoerd, welke mede tot hetzelfde einde door het Gouvernement is aangekocht.

Ofschoon die proefnemingen nog niet zijn afgeloopen, wordt echter nu reeds door den Gouverneur-Generaal de wenschelijkheid betoogd, dat de aanvoer voor deze meststof zooveel mogelijk worde bevorderd.

Het uitzigt is ook reeds geopend, dat een geregelde aanvoer, regtstreeks van de plaatsen van oorsprong, zal kunnen tot stand komen.

Bij de bekendheid, dat de grond door sommige producten, vooral door den indigo, wordt uitgeput, bestaat er alle reden om den aanvoer zoowel van deze als van andere meststoffen, ten dienste van den landbouw in Nederlandsch-Indie, aan te moedigen; ook hebben reeds genomene proeven met de bemesting van gronden voor de cultuur van suikerriet, door middel van zoogenaamde raap-, hennep- of lijnzaadkoeken, een niet ongunstig resultaat opgeleverd.

Die aanmoediging zou kunnen bestaan in de toelating van meststoffen, zonder betaling van inkomende regten, welke thans bedragen twaalf ten honderd van de waarde, of de helft, ingeval de aanvoer geschiedt onder Nederlandsche of daarmede gelijkgestelde vlag.

Het nevensgaand wets-ontwerp strekt alzoo om den invoer van meststoffen ten dienste van den landbouw in Nederlandsch-Indie te vergunnen, zonder betaling van inkomende regten.

's Gravenhage, 14 Januarij.

Z. M. heeft benoemd tot directeur van het kabinet des Konings, den heer jhr. mr. R. L. W. de Kock, thans secretaris bij het kabinet des Konings.

—

Z. M. heeft aan den heer mr. H. C. A. van Weel, op zijn daartoe gedaan verzoek verzoek, eervol ontslagen als notaris te Oosterhout.

—

Z. M. heeft den heer C. P. de Roeper, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslagen als notaris te Naarden.

—

Z. M. heeft benoemd tot notaris te Zwolle Mr. J. H. van Roijen, advocaat en candidaat notaris aldaar; en A. J. Scrivenius, candidaat-notaris, burgemeester van de gemeente Steenwijkerwold en lid der Provinciale Staten van Overijssel.

—

Z. M. heeft benoemd tot notaris: 1o. te Oosterhout, H. M. F. van Weel, candidaat-notaris aldaar; en 2o. te Naarden, J. P. de Roeper, candidaat-notaris aldaar.

—

Z. M. heeft het vice-presidium van het collegie van regenten over het huis van arrest te Almelo, opgedragen aan den heer Mr. J. van Riemsdijk, lid van hetzelve collegie, en is tot lid van gemeld collegie van regenten benoemd de heer Mr. H. A. J. Pennink, advocaat te Almelo.

—

Z. M. heeft tot lid der commissie van admistratie over het burgerlijk en militair huis van verzekering te Middelburg, benoemd de heer Mr. A. W. Snouck Hurgronje, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank aldaar.

—

Z. M. heeft de luitenant-ter-zee van de 2de klasse G. A. de Lange, ten gevolge van zijne benoeming tot adsistent van den geographischen ingenieur in Oost-Indie S. H. de Lange, als zee-officier eervol uit de dienst ontslagen, gerekend met den laatsten Maart 1853.

—

Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der gemeenten hierna gemeld, als: van de Hervormde gemeente te Mantgum en Schillaard, onder de classis van Leeuwarden, op T. van Duinen, predikant te Vledder; van de Hervormde gemeente te Westerwijtwerd (uitgebragt door het classikaal bestuur van Onderdendam, doende wat des kerkeraads is), op J. E. W. Verschuir, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Friesland; van de Hervormde gemeente te Zandpoort, onder de classis van Haarlem, op E. Laurillard, candidaat bij het provenciaal kerkbeseuur van Noordbrabant, van de Doopsgezinde gemeente te Mensingeweer, op J. P. Muller, proponent bij de algemeene Doopsgezinde societeit.

—

Z. M. heeft benoemd bij het wapen der infanterie: bij het 7de regement, tot 1sten luitenant den 2den luitenant H. F. K. van Overveldt, van het corps; bij het 8ste regement, tot kapitein van de 3de klasse den 1sten luitenant G. J. H. Clasen, van het 4de regement van het wapen; bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt: tot paarden-arts van de 2de klasse den paarden-arts der 3de klasse C. A. M. Honba, van gemeld personeel; en verplaatst: bij de bataillons jagers van het regement grenadiers en jagers den kapitein van de 3de klasse A. G. F. Beekman, van het 8ste regement infanterie.

---

* Z. M. de Koning heeft gisteren in een bijzonder gehoor ontvangen den heer Imostene, kommandant van de Russische Korvet Navarino, die ter reede van Vlissingen ligt.

---

* Heden is er, bij gelegenheid van den Russischen Nieuwejaarsdag, in het paleis van H. M. de Koningin-moeder, eene plegtige godsdienst-oefening gehouden, waaraan de Russische onderdanen, in deze residentie aanwezig, hebben deel genomen. Des middags heeft er bij H. M. familie-diner plaats gehad.

Z. M. heeft tot ridder van de orde van de Eikenkroon met de ster benoemd den heer grave van Hogendorp, oud-lid van den Raad van Indie.

---

* Gisteren middag heeft er bij Z. Exc. den minister van Staat en oud-gouverneur-generaal van Nederl. Indie, den heer Rochussen, een diner plaats gehad, waaraan verscheiden leden van het corps diplomatique hebben deel genomen.

Gedep. Staten van Zuidholland hebben besloten, dat de verkiezing van een lid der Provinciale Staten, ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van Jhr. Mr. P. A. van de Wall van Puttershoek, zal plaats hebben in het hoofdkiesdistrict Dordrecht, op Woensdag, 25 Januarij a. s.

Het schijnt, uit hetgeen wij heden in *de Nederlander* lezen, dat de anti-revolutionnaire partij thans na rijp beraad, niet ongenegen zou zijn, het voorstel der negen leden aan te nemen, als de Regering het op nieuw voordroeg.

Wij gelooven, dat het onnoodig is, hierbij eenige aanmerking te voegen. *(N. R. C.)*

---

* Het prov. geregtshof van Zuidholland heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van den heer van der Toorn, gouvernements-sollicituur, alhier, aan wien, volgens de acte van beschuldiging door het O. M. primitief was ten laste gelegd diefstal van een certificaat, van *f* 1000, door middel van een' valschen sleutel, en later bij het requisitoir ter openbare teregtzitting, misbruik van vertrouwen door te hebben verkocht een certificaat, dat volgens gezegd requisitoir, aan hem zou zijn in bewaring gegeven.

Het Hof heeft, op de uitmuntende pleidooijen van den heer advocaat D. van Raalte, die voor de vuist uitgesproken, omdat het O. M. van requisitoir was veranderd, een diepen indruk hebben gemaakt, verklaard 1o. dat ten deze niet was gebleken van diefstal en 2o. dat evenmin was gebleken van de bewaargeving, zoodat de besch. door het verkoopen van het stuk, zich ook niet heeft schuldig gemaakt aan misbruik van vertrouwen.

Op deze gronden heeft het Hof den beschuldigde vrijgesproken en zijn onmiddellijke in vrijheid stelling bevolen. — Deze zaak heeft in de residentie, zoowel gedurende de behandeling als bij de gevallen vrijspraak, zeer de aandacht van het publiek tot zich getrokken; en wij komen dan ook op deze allezins belangwekkende zaak nader en uitvoeriger terug.

---

* Woensdag avond heeft alhier in de zaal *Diligentia* het vroeger aangekondigd concert plaats gehad van de heeren Boulanger en Eenders. Beiden hebben, de eerste als pianist, de tweede als violist, de verwachting overtroffen, welke men van hunne talenten had opgevat en door hun enk

gevoelvol spel, ten volle getoond dat zij behoorden tot de echt-klassieke school, welke hier te lande, zoo zeer gewaardeerd wordt. De *Fantaisie militaire* van Chopin, en de *Souvenir d'Ostende* van den heer Leenders zelven, en door dien violist voorgedragen; de *Cadence Fremolo* (Etude) van Thalberg, het fragment van de *Elisir d'Amore*, de *Deuxième Nocturne* en *Polka-Presto de Concert*, door den heer Boulanger uitgevoerd, en ten slotte het *Grand duo Concertant* voor Piano en Viool, van Osborne en Beriot, waren zoo vele stukken, die van de kunstvaardigheid en gelijke juistheid en kracht van spel dezer jeugdige artisten van naam getuigden. Zij werden afgewisseld door de voordragt van eenige zangstukken door den heer vom Rath, daar mevr. Offermans- van Hove, door eene huisselijke ramp, tot algemeen leedwezen, verhinderd was geworden, zich, gelijk vroeger was vermeld, op dit concert te doen hooren; de heer vom Rath gaf o. a. in het air d'Anna Bolena nieuw blijk van zijn diep muzikaal gevoel, en zijne welluidende tenorstem droeg mede niet weinig bij tot het genot van de talrijke toehoorders op dezen der edele toonkunst, gewijden avond.

---

* Men verneemt, dat, ten gevolge der circulaire van den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, omtrent de afschaffing der kermissen, reeds aanvankelijk tot die afschaffing besloten is door de gemeenteraden van Benthuijzen, Hekendorp, Hoog Blokland, Hoogemade, Krimpen aan de Lek, Zeenbroek, Ooltgensplaat, Overschie, Rozenburg, Veur en Langeruige Weide, terwijl in den loop van het jaar 1853 de kermis bereids afgeschaft was in de gemeenten Oud-Alblas, Bleeswijk, Goudriaan, 's Gravezande, de Lier, Maasland, Moer-Capelle, Monster, Noordwijkerhout, Naaldwijk, Vier Polders, Wateringe en Woubruggen.

---

* De Minister van oorlog heeft bekend gemaakt, dat op 14 Februarij aanst. zal worden overgegaan tot de publieke aanbesteding der leverantie van remonte paarden, welke aanbesteding ditmaal op eene tweeledige wijze zal worden beproefd, namelijk voor het benoodigd getal paarden, gedurende een jaar (1854), of wel voor vijf achtereenvolgende jaren, ingaande met den 1 Januarij 1854. Het getal paarden voor ieder corps, is bepaald als volgt: voor het 1ste reg. dragonders te Maastricht, op 66 paarden; voor het 2de reg. dragonders te 's Gravenhage, op 66 paarden; voor het 3de reg. dragonders te Haarlem op 66 paarden; voor het 4de reg. dragonders te Deventer, op 66 paarden; voor het reg. veld-artillerie te Utrecht op 42 paarden; voor het reg. rijdende artillerie te Leijden, op 42 paarden; en voor het corps jagers te paard te Leeuwarden op 36 paarden.

---

* Ten aanzien van de garnizoens-verwisseling van het 2de reg. Dragonders, alhier in bezetting, is nog niets bepaald bekend.

Volgens de ontvangen officiële rivierberigten was de Rhijn in Duitschland en in Nederland tot in het Bijlandsche Kanaal open. De Waalmond was nog, de Nederrhijnmond op nieuw gesloten, zoo ook de IJsselmond. De oude Rhijnmond werkte. Voor Arnhem, alwaan sedert den 11den sterke ijsgang was, was des avonds de rivier weder digt met 1.30 el O. N. P., dus 4.56 el aanwas in elf uren. Sedert was het water vallend en de overtogt hersteld. De Waal, die den 11den bij Lent was losgeraakt, zat gister morgen over haren geheelen loop weder vast. De waterstand te Gorinchem was gister morgen 8 ure 3.30 el onder nul; het water was wassend, doch het ijs nog onbewegelijk, zoowel in de killen als voor Gorinchem. Te Dordrecht was het ijs den 11den in het midden van de rivier afgenomen tot de dikte van 10 duim en werd nog met ijsschouwen overgetrokken.

Op den Neder-Rhijn en Lek is het ijs, ofschoon het in het Pannerdesche kanaal en voor Arnhem zoo sterk in beweging is geweest, nog vast gebleven. De passage had te Vreeswijk nog over het ijs plaats.

De IJssel, die den 11den 's morgens ten 4½ ure te Doesburg is losgegaan, is gisteren te Zutphen en te Deventer open. Bij het Katerveer zat het ijs nog vast, even als in de uitmondingen.

Volgens berigt van Grave van den 11den is het ijs in de Maas den vorigen dag des namiddags ten 2 ure voor die stad in beweging geraakt met een aanmerkelijken aanwas van water. Nadat het zich ten 5 ure weder had vastgezet, is het ten 11 ure andermaal losgegaan, en was er voor de stad geen ijs meer. Ten 12 ure zette het zich verder benedenwaarts weder vast, met sterk wassend water. Overigens zat het ijs op de Maas beneden Grave nog vast.

De staat der rivieren en dijken blijft gunstig.

(*St. Courant.*)

---

§§ **Schiedam**, 12 Januarij. Ook hier heeft zich eene commissie gevormd, ten einde middelen te beramen, om voor de mindere klasse goede en doelmatige woningen daar te stellen.

Haarlem, 12 Jan. In de zitting van den Gemeenteraad van gisteren, is ter gelegenheid van de kennisgeving, dat drie in veiling gebragte perceelen van de goederen der voormalige corporatien waren opgehouden, door de heeren Jhr. M. Salvador en van der Breggen bezwaar tegen dit ophouden ingebragt, en is een voorstel van den heer Salvador aangenomen, houdende, dat voortaan, bij openbare veilingen van stedelijke eigendommen, onder de voorwaarden te doen opnemen, dat aan het dagelijksch bestuur de bevoegdheid wordt gelaten, om, bij een onvoldoend ... in het belang der stad, alvorens den koop te gunnen, ... omtrent aan den Gemeenteraad zal worden gerefereerd, onder verpligting voor den voorloopigen kooper, om zich aan de beslissing van den Raad te onderwerpen.

Tevens heeft de commissie voor de financiën, bij monde van den heer Tiers Smeding een zeer gemotiveerd voorstel gedaan, om met 1 Mei e. k. den accijns van het geslagt op de varkens en schapen af te schaffen en de heffing der stedelijke opcenten op de hoofdsom der personele belasting, thans van 7, te stellen op 5, 10, 15, 20 en 25, overeenkomstig de bepalingen der Gemeentewet. Verder hoopt die commissie met Julij a. s. gereed te zijn met hare voorstellen tot wijziging van het stedelijk belastingstelsel, overeenkomstig de Gemeentewet, die dan tegen Januarij 1855 in werking zullen kunnen worden gebragt.

In de zitting van heden, heeft de Raad, op twee leden na, de heeren v. d. Aa en Salvador, de wijziging aangenomen, die door den Voorzitter op art. 23 van het Reglement van Orde was voorgesteld. Volgens het verslag, daaromtrent uitgebragt, zal die bepaling, behoudens eenige bijvoegingen, een nieuw artikel uitmaken.

Hellevoetsluis, 11 Jan. Gisteren kwam alhier het barkschip *Pictura*, Kapt. Scholten, van Java komende alhier aan. De lading van dit vaartuig, zijnde koffij en suiker voor rekening van de Ned. Handel-Maatschappij, is door stormweder zoodanig beschadigd, dat men die te dezer stede zal moeten opslaan, om het verder geheel bederf te voorkomen.

De luit. ter zee 1ste klasse Zwaanshals, komm. van Z. M. kostschip *Urania*, zal aldaar vervangen worden door den luit. ter zee 1ste klasse de Braauw en het kommando van het stoomschip *Cycloop* op zich nemen.

*** **Zutphen**, 12 Jan. Gister morgen werden door het lossen van de gewone seinschoten de bewoners van den IJsseloever verwittigd, dat het drijven van bovenlandsch ijs in de rivier was begonnen. Werkelijk had er dan ook tot aan den avond een groote ijsgang plaats, waardoor meermalen het pontveer voor de stad verhinderd werd over te zetten. — Wij ontvangen heden middag berigt uit Deventer, dat het ijs, na ook aldaar drijvende te zijn geweest, zich beneden die stad weer heeft vastgezet en nu tot ver boven Deventer in de rivier slechts eene enkele ijsmassa te zien is. Voor buitengewoon hoog water behoeft men echter, zoo het schijnt, geene vrees te koesteren, omdat men te Coblentz een betrekkelijk lagen waterstand heeft, niettegenstaande de Moezel reeds in werking is.

— Wij vernemen, dat tot heden, door de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo, alhier, reeds zijn uitgedeeld ongeveer 8000 portiën warme spijs, voor kaartjes door meervermogenden uitgegeven. Ook door de commissie der Protestantsche spijskokerij zijn reeds bijna 4000 portiën uitgedeeld.

Breda, 10 Jan. Gisteren overleed te dezer stede, na eene kortstondige doch hevige ziekte, de WEw. ZGel. heer F. G. H. Ingen-Housz, R. C. Priester en secretaris van Mgr. den Bisschop van Breda. Allen, die dezen voortreffelijken en in den nog jeugdigen ouderdom van 38 jaren overledenen man hebben leeren kennen, zullen het verlies betreuren van een braaf burger, van iemand, die de herderlijke pligten waardiglijk vervulde en van een steeds voorkomend en weldoend persoon.

Groningen, 10 Jan. Toen, bij gelegenheid van het onlangs verworpene voorstel der negen leden, meer en meer over de noodzakelijkheid van het gebruik van dierlijk voedsel is gesproken en daarnaar onderzocht, is het gebleken, dat hier en daar in de provincie Groningen paarden en kattenvleesch wordt genuttigd en dat vooral het eerste vrij goed bevalt

---

Sneek, 10 Jan. In de gemeente Wijnbritseradeel zijn sedert de laatste opgaven, op nieuw 18 runderen wegens de longziekte afgemaakt, zoodat het totaal thans 1987 bedraagt.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

(*Per Overland-Mail.*)

Batavia, 25 November 1853.

Wij ontvangen heden onze Javasche couranten en brieven uit N. O. Indië, loopende tot en met 25 November jl. Wij ontleenen aan een en ander de navolgende berigten.

— De Gouverneur-Generaal van N. I. heeft op Woensdag den 9 Nov. weder aanvaard het dagelijksche beheer van zaken, waarmede, gedurende de ongesteldheid van Z. Exc., belast was de staatsraad in buitengewone dienst, waarnemende vice-president van den Raad van Indie, J. P. C. Ruloffs.

— Bij besluit van 9 Nov. 1853, n°. 3, is aanteekening gehouden van het besluit van den President van het Hooggeregtshof in N. I., bij hetwelk aan den raadsheer bij dat hof, Mr. P. Brunsveld van Hulten, gedurende de afwezigheid van den procureur-generaal, Mr. J. Wijnmalen, is opgedragen diens functien waar te nemen.

— Wij vernemen uit eene goede bron, dat het Hare Majesteit de Koningin behaagd heeft, door tusschenkomst van Z. Exc. den Gouverneur-generaal, den heer C. P. Giunta d' Albani, onder-officier bij het 11de Battaillon Inf. te Weltevreden, te vereeren met een goud Cylinder horologie, vergezeld van een vleijenden brief, voor een, door genoemden heer gecomponeerd en aan Hare Majesteit opgedragen muzijkstuk.

— Wij vernemen, dat besloten is tot de oprigting eener *Maatschappij van Indische Nijverheid*. Dit uitmuntend uitvloeisel van de Bataviasche tentoonstelling zal [illegible] algemeene toejuiching en eene [illegible] erlangen. Weldra hopen wij in de gelegenheid te zijn op dit onderwerp breedvoeriger terug te komen, ons thans slechts tot eene bloote aankondiging bepalende.

— Wij vernemen, dat het Z. E. den Gouverneur-Generaal behaagd heeft, *de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in Oost-Indie* te erkennen, onder bepaling, dat Hoogstdeszelfs jaarlijksche gift van *f* 500 alsnu voor de helft door dat ligchaam en voor de andere helft door de *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, afdeeling Batavia*, genoten zal worden.

— Het is ons een waar genoegen te kunnen mededeelen, dat de zoovele vrijgevingen van slaven, die wij in de gelegenheid waren in ons blad te vermelden, ook ter dezer hoofdplaatse eene groote navolging vindt. Volgens de inlichtingen dienaangaande op het politiekantoor alhier verkregen, zijn in de drie laatste maanden ruim 40 lijfeigenen door hunne meesters uit den band der slavernij ontslagen en ofschoon wij de namen dier meesters niet kunnen bekend stellen, zoo brengen wij hen toch hiermede een openlijken dank voor hunne edele en menschlievende gevoelens.

(*Java Bode.*)

— Naar wij van goederhand vernemen, beloopen de ontvangen bijdragen voor een gedenkteeken op het graf van wijlen den luitenant ter zee 1ste klasse H. D. A. Smits, na aftrek van eenige kleine onkosten *f* 1695, — en zullen zij, die zich met de uitvoering dezer zaak hebben belast, trachten voor die som eene eenvoudige Tombe van ijzer op steenen voetstuk te doen vervaardigen. Bij het portret van dezen verdienstelijken zee-officier op de Bataviasche Tentoonstelling zijn eenige schetsen van zoodanig gedenkteeken gelegd.

— In den avond van Woensdag ll., den 10 dezer, heeft er in het gebouw der Bataviasche Tentoonstelling eene vergadering der leden van de *Natuurkundige vereeniging* plaats gehad. Bekend is het, dat de Tentoonstelling hare geboorte aan die *Vereeniging* te danken heeft en naar wij vernemen moet het op dien avond verhandelde zeer belangrijk zijn. Wij hopen in de gelegenheid gesteld te worden, hierover nader eene breedvoeriger mededeeling te doen en kunnen voor de hand alleen berigten, dat de heer Dr. P. Bleeker, president der *Vereeniging*, een geschiedkundig overzigt der Tentoonstelling voorgelezen heeft, de heeren leden D. W. Rost van Tonningen en P. J. Maier over vele grondstoffen der nijverheid, in het gebouw aanwezig, gesproken hebben, en het lid, de heer de Lange, eene zeer belangwekkende redevoering heeft gehouden. Ook zijn bij die gelegenheid tot gewone leden der Natuurkundige Vereeniging benoemd de H. H. J. T. Bik, E. Chaulan, C. F. Deeleman, L. H. Deeleman, W. J. van de Graaf, C. A. Grampré Molière, D. Prijce, A. A. Reed, P. van Rees, W. C. von Schierbrand, W. R. Severing en B. J. Weymar.

Op den 4den November is te Batavia aangekomen het barkschip *de Schelde*, gezagvoerder P. van Duyn, aan boord hebbende een detachement suppletietroepen uit Nederland, sterk 160 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden tweeden luitenant der Infanterie H. A. A. Niclou, en medegeleide van den tweeden luitenant der artillerie C. H. C. Flugi van Aspermont en den officier van gezondheid 3de kl. A. L. C. Stodtke.

Een der militairen is op de reis overleden, en het detachement, grootendeels bestaande uit jonge en gezonde manschappen, op den 5 ontscheept, waarna het de kazerne te Weltevreden betrokken heeft.

— Den 6 dezer kwam aan het Nederl. koopvaardijschip *Straat Balie*, kapitein G. Mulder, op welke bodem zich bevond een detachement suppletie-troepen, sterk 150 onderofficieren en manschappen, onder het bevel van den van verlof terugkeerenden kapitein der infanterie H. Gobet, en het medegeleide van den tweeden luitenant M. A. van Deventer.

De troepen zijn den 7 ontscheept, onderscheidden zich door eene schoone houding en hebben insgelijks de kazerne te Weltevreden betrokken.

— Men schrijft van Poerwakarta van den 1sten November, dat op den 28 October, de *cholera morbus* is uitgebroken in de aan zee gelegen kampong Tempoeran, van het district Adiarsa, en dat op dien dag van 25 door deze ziekte aangetaste personen, 5 vrouwen en 4 mannen zijn overleden.

— In het district Gendingan der afdeeling Ngawie (Madion) ontstond voor eenigen tijd, ten gevolge van het mislukken van den rijstoogst, gebrek aan voedsel; zoodat, zonder krachtige maatregelen, om daarin te gemoet te komen, hongersnood ware te vreezen geweest.

De middelen, door het gewestelijk bestuur in het werk gesteld, waaronder voornamelijk het inkoopen eener groote hoeveelheid rijst, om daarmede in de eerste behoeften der bevolking te voorzien, en hare tijdelijke vrijstelling van heerendiensten, om een tweede gewas te kunnen aanplanten, en tegen billijke belooning, aan eene waterleiding en dam te Kedong Goedel werkzaam te zijn, hebben zoodanige goede vruchten gedragen, dat de vrees voor gebrek aan voedsel in dat district thans grootendeels heeft opgehouden te bestaan.

— In het tot de residentie Cheribon behoorende regentschap Galoe zijn onlangs eenige schokken van aardbeving gevoeld, waaromtrent de volgende bijzonderheden worden gemeld:

Den 28sten October ll., 's morgens omstreeks kwart vóór zeven ure, zijn twee hevige schokken, eene draaijende, en eene schommelende beweging van het zuidwesten naar het noordoosten gevoeld; de weersgesteldheid was den vorigen dag [illegible] geweest en even voor en tijdens de aardbeving was het stil, drukkend weder, en vielen hier eenige regendroppelen uit de zwaar bewolkte lucht, waarop [illegible] wind en een harde doch kortstondige regen is gevolgd; op andere plaatsen ging deze aardbeving van donderslagen vergezeld.

In den nacht van den 1sten op den 2den November

zijn wederom twee schokken gevoeld, waarvan de laatste vrij hevig en de beweging op en neergaande in de rigting was van het zuidwesten naar het noordoosten; nog eene ligte schok is daarop gevolgd in den ochtend circa vier ure op den 2den November.

Bij geene dezer aardbevingen hebben ongelukken plaats gehad.

— Op den 13 dezer kwam hier ter reede aan Z. M. stoomschip *Celebes* onder het bevel van den luitenant ter zee F. L. Geerling, komende van de Westkust van Borneo, hebbende op den 7den dezer Pontianak verlaten. Aan boord bevond zich de sedert eenige maanden afgetreden Sultan van Sambas De tijdingen van daar zijn zeergeruststellend en de Chinesche opstandelingen hebben in den laatsten tijd niets meer tegen onze wapenen ondernomen.

— De ontvangen berigten van Amboina, loopende tot ultimo September, zijn niet ongunstig te noemen, wat den gezondheidstoestand betreft. Deze heeft in den loop dier maand weinig verandering ondergaan en kan niet gezegd worden eene nadeelige wending aangenomen te hebben. Veel onweder had er in die maand plaats gehad, doch overigens was de weersgesteldheid gematigd geweest.

— Men leest in de *Oost-post*:

Op den 7 dezer is aan boord van Z. M. alhier ter reede liggende korvet *Nehalinnia*, een dood-vonnis ter executie gelegd aan den matroos 2de klasse J B...., schuldig verklaard aan de misdaad van herhaaldelijke insubordinatie.

Hoewel deze persoon zich in de laatste dagen nog zeer halstarrig en verstokt voordeed, is hij kalm en gelaten de eeuwigheid ingegaan: dank zij de onvermoeide pogingen van den predikant J. F. G. Brumund!

Deze ijverige leeraar heeft zich zeer veel moeite gegeven, den ongelukkige, in zijne laatste dagen, betere denkbeelden in te boezemen; had het geluk hierin volkomen te slagen en hem gelaten en kalm naar zijne stafplaats te geleiden, alwaar, weinige oogenblikken daarna, zijn lot was beslist.

Ofschoon men wel geneigd is te willen beweren, dat de zeeman, door den aard zijner betrekking, gewoonlijk niet ligt tot aandoening overhelt, zoo was het evenwel treffend te zien, welken indruk deze gebeurtenis op de verschillende aan boord vergaderde equipagiën verwekte, daar geen der drie honderd aanwezige manschappen hunne gemoeds-aandoening konden onderdrukken door de zoo zeer toepasselijke aanspraak van den achtenswaardigen en bijzonderlijk door hen geachten heer Brumond, uitgebragt na de executie van het vonnis.

Morgen deelen wij de *Benoemingen* mede en den *Burgerlijken Stand.*

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van *de Grondwet.*

Mijnheer de Redacteur!

Vriendelijk verzoek ik UEd., onderstaande in UEd. geacht dagblad te plaatsen.

Hoe in de tegenwoordige benarde tijdsomstandigheden, overdrevene berigten aan vele dagbladen in ons vaderland kunnen worden opgezonden, is onbegrijpelijk. Zoo komt in UEd. geëerd dagblad van 5 Jan. ll. een verhaal voor, geschreven uit de *Langstraat*, hetwelk alhier door veler afkeuring werd getroffen. Onder meer andere wordt daarin gezegd:

1°. Dat vele bazen zich genoodzaakt hebben gezien, hun werk te staken of in te krimpen;

2°. Dat de looijers *verpligt*, zijn hun paardenvleesch aan stukken te leggen, omdat het door uitgehongerden wordt weggehaald;

3°. Dat men de katten vangt, om zijn ellendig aanzijn te rekken.

Wat het eerste betreft, schrijver dezes woont in het midden en voornaamste gedeelte van de Langstraat, de hoofd- en stapelplaats der schoenmakerij, en heeft, na alle mogelijke informatiën te hebben genomen, op ééne buitengewone uitzondering na, nog niet één schoenmakersbaas kunnen vinden, die zijn werk, tijdens dezen strengen winter, gestaakt heeft, maar wel zulke, welke edelmoedig en menschlievend genoeg, hunne werkbehoevende natuurgenooten in dit barre jaargetijde, tegen hun eigenbelang in, werk hebben verschaft.

Aangaande het paardenvleesch, hetwelk trouwens, gezouten en gerookt, bij eigen ondervinding goed en smakelijk is, schijnt de inzender al zeer weinig met den vreedzamen inborst der bevolking van ons gewest bekend te zijn; althans ik, of geen mijner bekenden, hebben ooit gehoord, dat hier een looijer of ander tot afgave zijn *verpligt* geworden.

Nu het kattenvertelseltje; dat te wederleggen zoude zoo belagchelijk zijn, als het te schrijven; alleen zeg ik dit, dat, eere onze liefdadige instellingen, en dank onzen meer gegoede en vrijgevige medeburgers, het kattenvleesch, het volgens schrijvers uitdrukking *ellendig aanwezen* van onze arme natuurgenooten niet behoeft te rekken.

Waalwijk, *Een bestendig lezer.*
9 Januarij 1854.

[Wij hebben volgaarne deze teregtwijzing van een onzer correspondenten opgenomen, in de afwachting wat deze, tot staving van zijn berigt, zal hebben aan te vullen. Wat het paardenvleesch betreft, schijnt althans het feit te zijn geconstateerd. Want het protest tegen het woord *verpligt* schijnt ons slechts het gevolg te zijn van eene verkeerde opvatting van het gebruik, dat van dit woord is gemaakt. Red.]

Aan den Redacteur!

In uw N°. 193 van den 7 dezer las ik vier toegelichte citaten uit de discussie over de begrooting, en wel met betrekking tot de middelen. De eerste was van den heer Groen, waarin volgens het juiste oordeel der Redactie, de overtuiging ligt opgesloten, dat het onderwerp der middelen tot eene bepaalde *daad,* ten aanzien der te verminderen accijnsen had moeten leiden. De tweede, van den heer Mackay, in krachtiger bewoordingen, bevat het veel beteekenende gezegde: *vrij brood en vrije granen;* terwijl de heer Dr. Westerhoff over het verderfelijke en onchristelijke der accijnsen uitweidde, dat door niemand der volksvertegenwoordigers is wederlegd. Hoe onnoozel en onbekookt steekt daarbij af, wat hetzelfde artikel bevat uit de rede van den, nu afgetreden Minister van Financiën! Kan het gezond verstand: (en een minister behoort toch wel een buitengewoon gezond verstand te bezitten, om gezond te kunnen redeneren in 's lands vergadering.) Kan het gezond verstand met grond zeggen, «dat men in dit land waarneemt, dat er overal werk en arbeid is te vinden; de armoede *niet toeneemt*, en door vele bewijzen, eene groote mate van welvaart wordt aan den dag gelegd.» Heeft de gewezen Minister van Finantiën dan volstrekt geene kennis bekomen, van die streken onzes lands, waar met een' naderenden winter, vooral, wanneer die zeer streng kan worden, als deze, gebrek aan werk moet ontstaan? Begon de duurte der levensmiddelen niet reeds vóór het invallen van dezen buitengewoon strengen, winter? In één uwer laatste nommers, lazen wij eene volslagene logenstraffing van die ministeriële, uit de lucht gegrepene stelling. Diep betreurenswaardig is onder anderen, immers de toestand der Langstraat-bewoners, die, willende werken, zonder werk met schoenen- en laarzenmaken, het hoofdmiddel van hunnen handel en hunne nijverheid aldaar, der grootste behoefte ter prooi zijn. En wat, die arme, werkontberende menschen nog aan brood, zout, zeep en brandstof noodig hebben, daarvoor moeten ze accijns-belasting betalen. De gewezen Minister van Financiën voerde verder in zijne curieuse rede aan, «dat de accijnsen sedert onheugelijke tijden in ons vaderland bestaan, en dus alles ligter wordt, naarmate men er aan gewoon is. Deze geestige zinsnede herinnerde ons de geschiedenis van iemand, die zijn paard het eten wilde afleeren. Het dier had het eenige dagen vrij ver gebragt, tot genoegen zijns meesters; maar eindelijk lag het dood voor de leêge krib. En nu riep de eigenaar in verbazing uit: «Hoe jammer! het dier begon zich reeds zoo goed aan honger lijden te gewennen!» En dan het denkbeeld van onheugelijke tijden, dat de accijns heeft bestaan. Wanneer is het accijnsstelsel het meest in practijk gekomen in ons, met nationale schuld overladen vaderland? Sedert 1795, toen wij de bijzonder kostbaar gemaakte eer van verfranscht te worden, ten duurste hebben moeten ondervinden, en lands schulden op schulden zijn gestapeld. Sedert de invoering van personele belastingen, patenten en den aankleve van dien. Zoodoende, zeî de Minister teregt: «Zijn de accijnsen bij ons inheemsch geworden.» want zoodoende hebben onze staatsuitgaven de middelen moeten doen beramen, om ze, zooveel mogelijk, te dekken. Nog zien wij uit diezelfde gezond-verstandige rede van den gewezen Minister van Financiën, «dat de belasting op het brood ongelijk meer wordt betaald door de meergegoeden, dan door de mingegoeden.» Wij zouden hier Z. Exc. wenschen gevraagd te hebben: «Wat eet uwe Exc. meer: brood, of gebraad en kostbaar zamengestelde spijzen? Voedt gij uwe excellenties maag meest met roggenbrood, of des morgens, bij het ontbijt, slechts met een paar cadetjes met Limburgsche kaas? Maar de behoeftige man met vrouw en kroost, kan ook, al ware de belasting op het vleesch verminderd, thans en zelden vleesch of spek eten; zelfs de aardappelen zijn hem, door de duurte ontzegd. Zijn eenige toevlugt is dus roggenbrood, en dat is, om de belasting op het gemaal, buitengewoon duur, en zal nog duurder worden, als de winter lang aanhoudt. Drukt dus op hem de gemaalbelasting niet? Maar de Minister heeft gezegd: «Men gewent zich aan alles, dus ook aan de accijnsen.» Rampzalige gewoonte, naar wier afschaffing duizende smachten. «Verder — zeide de Minister — de Regering zal er zich op toeleggen, om de bezwaren, zooveel het maar immer mogelijk zal zijn, uit den weg te ruimen.»

Gave de hemel, dat die profetie hare verwezenlijking spoedig te gemoet ging! De heer van Doorn heeft nu, volgens zijne nieuwe betrekkingen, voor het bestuur van alle eerediensten in ons land, dus voor het morele belang des volks, te zorgen. Zijn Exc. blijft echter lid van den ministerraad en heeft mede eene stem in de beraadslagingen der Ministers. Welnu, is, (wij wenden ons tevens mede tot den dubbelen Minister van Finantiën en Buitenlandsche Zaken, die ons vroeger heeft getoond, het *onwaarschijnlijke mogelijk* te kunnen maken) is het hoog geklommen noodoogenblik voor de minvermogende, ja hier en daar gebrek lijdende bevolking niet aanwezig, om buitengewone maatregelen daar te stellen? Wij meenen; dat Z. M., in *buitengewone* gevallen, de magt bezit, om, volgens art. 95 al. 3 eene buitengewone vergadering der Staten-Generaal bijeen te roepen ten einde eene buitengewone wet vóór te dragen, wanneer de hooge nood van het grootste deel der bevolking zulks vordert en dien nood voorloopig kan verminderen of lenigen. Is dit zoo, dat de raadslieden des konings dan Z. M. trachten te bewegen, dien maatregel terstond te bezigen, om ten minste voor drie maanden (de schade voor 's lands kas, is volgens het goedgekeurde budget, *zeer overkomelijk*) den accijns op de eerste levensbehoeften: *zout, zeep, brandstoffen en gemaal* op te heffen Dan, en dan alleen zou er worden voorzien in tegemoetkoming van duizenden, die nu, om de vermeerdering van prijzen, door den strengen winter en gebrek aan toevoer, zich, helaas! aan de grootste ontberingen moeten trachten te gewennen, tot ondermijning huns levens en dat hunner dierbaarste betrekkingen. Door het plaatsen dezer bedenkingen, zult gij verpligten:

Uwen bestendigen lezer,
J.

[Ofschoon wij het in onderscheidene opzigten niet eens zijn met den *Inzender*, noch ten aanzien van het voorgeslagen middel noch ten aanzien van de noodzakelijkheid, om eene *buitengewone* vergadering op te roepen, daar de Kamer, is het noodig, elken dag weder bijeenkomen kan, hebben wij nogtans gemeend, getrouw aan ons voornemen, nu ook stukken niet al te zeer van onze beginselen afwijkende op te nemen, dat art. geene plaats in ons blad te mogen weigeren.] Red.

Advertentiën.

Voor **Winkeliers, Kooplieden, Bedienden, Onderwijzers** en allen, die voor handels- en burgerlijke zaken eene handleiding tot het stellen van brieven, acten, enz. verlangen, is zoo even bij J. G. MEIJER, te Arnhem, van de pers gekomen, de 3de vermeerderde en verbeterde uitgaaf van

Geerling's Nederl. briefsteller,

bevattende Brieven en andere Schriftelijke Opstellen over alle zulke onderwerpen, die in 't maatschappelijk, burgerlijk en handelsleven dagelijks voorkomen. Een aanhangsel bevat voornamelijk: Voorschriften bij geboorte, Huwelijk en Overlijden; van Testamenten en Contracten; bij Minderjarigheid en Voogdij; van Borgtogten, Volmagten, Geldleeningen en Hypotheek, van Wissels, Kwitantiën, Rekeningen en het Boekhouden, en eindelijk van het Remplaceren en stellen van Nommerverwisselaars bij de Nation. Militie. Prijs van den 2den druk vroeger *f* 2.50, — van deze nieuwe Uitgaaf thans *f* 1.80.

Bij alle Boekhandelaren zijn de Prospectussen GRATIS, en op aanvrage, het Werk zelve verkrijgbaar.

HAND- EN FORMULIERBOEKJE,

voor **Burgers en Kooplieden**, om Onderhandsche Acten, Pacht-, Huur- en andere overeenkomsten, Testamenten, Contracten, Wissel- en andere opstellen zelve in geschrift te brengen, zijnde een uittreksel uit bovengenoemd Werk. Prijs slechts 50 Cents. (256)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 13 Januarij 1854

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	61 3/8 7/16	*Hope* 1798/1816	5	103 5/8 4 3/4
Dito Certificat. .	3	73 1/2 1/2	Dito 1828/1829	5	102 3/8 5/8 1/2
Dito Dito . .	4	91 1/4 5/8 1/2	Cert. 1831/1833	5	92 1/4 1/2
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	4 1/2	91 3/4 3/4
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito *Hope* . . .	4	87
Hand.-Maats. .	4 1/2	124 1/4	Dito *Stieglitz* .	4	86 1/2
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	2 1/2		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	2 1/2	48 3/4 9	Certific. dito. .	6	69 1/4
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	20 7/16 5/8 1/2	Obligatiën . . .	4	78 1/8 7/8 7/8
Dito Buitenl. .	3	42 3/4	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	39 1/4 1/4			
Bew. Sp. Com.		4 3/4 13/16	Metalliek . . .	5	70 1/16 2 3/8
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	87 88 1/2 8 1/4
Portugal.			Dito letter B. .	5	87 88 1/2 8 1/4
Londen nieuwe.	5	35 5/8 6 5 7/8	Dito 1847 . . .	2 1/2	36 1/2 7 1/4
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2 1/2	36 1/2 7 1/4

Braz., bij Roths. p. s. 500 5 pct. 95; Mexic, te Londen, 3 pct. $22\frac{13}{16}$, 23, 23; dito Onb. $22\frac{3}{4}$, 23, 23; Gren., te Londen p. s. 100 $2\frac{1}{2}$ pct. $18\frac{3}{4}$; dito Onb. $18\frac{1}{2}$; dito Uitg. 7, $\frac{1}{8}$; Ecuador $3\frac{1}{2}$; Venez. $3\frac{1}{2}$ pct. $28\frac{3}{4}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 62, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$; Grieken, te Londen, 5 pct. $6\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$.

De prijzen van alle de genoteerde fondsen zijn ten gevolge van veelvuldige groote kooporders, ongeveer 1/2 a 3/4 pct. vooruitgegaan en van Oostenrijksche, zelfs nog aanzienlijker bedragende voor 5 pct. met 2 pct., en voor de 2 1/2 ongeveer 1 pct.

FRANKFORT, Donderdag 13 Jan. Metal. 5 pct. $72\frac{3}{4}$; Spanje 1 pct. $20\frac{1}{16}$; Wissel op Lond, 3/m. $116\frac{1}{8}$; Parijs $93\frac{1}{8}$.

LONDEN, Donderdag 12 Januarij. Consols op tijd $92\frac{5}{8}$; Mexico N. 3 pct. 23; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 64; Gren. Uitg. $6\frac{3}{4}$; Spanje 1 pct. $20\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 91; dito 5 pct. $108\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. 88.

Markt vast.

PARIJS, Donderdag 12 Januarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. ex c. 99; dito 3 pct. op t. 70 50; Sp. Binn. 3 pct. $37\frac{3}{8}$; dito pct. $19\frac{7}{8}$; Rusl. $4\frac{1}{2}$ pct. $90\frac{1}{2}$; O. Metall. $86\frac{1}{2}$; Piemont 93.25.

WEENEN, Donderdag 12 Januarij. N. Metall. 92; dito lett. B. 111; Bankactien 1308; Lomb. 5 pct. 100; Lo... v. fl. 250 $131\frac{1}{4}$; Wiss. Lond. 12.01; Parijs 145; Zilver 2...

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.